

Szabó Eszter

A MÉRGEZŐ SZERETET ÍZE

Kovács Dominik és Kovács Viktor *Jégtorta* című darabja, amelyet a sepsiszentgyörgyi Tamási Áron Színházban Szilvay Máté vitt színpadra, egy kisvárosi cukrászdában játszódik, és egy mérgező családi kapcsolat tragédiába torkolló történetét meséli el. A korabeli, retrodísztet hitelesen idézi meg a múlt század végének hangulatát, miközben a néző az előadás kezdetéig egy rádió híradóját hallgathatja folyamatosan, amely éppen gyilkossági ügyekről számol be. A kezdőképen két, egyelőre ismeretlen szereplő játszik egy játékot egy szemeteskukában, ennek lényege pedig az, hogy egymás között pontozzák a gyilkosságokat, ezzel pedig már az első pillanattól feszültséget és különös, sötét hangulatot teremtve az előadásnak. Így tehát már első perctől világos a néző számára, hogy a rózsaszínű, habos-babos díszlet mögött szörnyű dolgok fognak történni.

A történet szerint Gyuri bácsi (Pálffy Tibor), a város megbecsült polgára egy méltán híres cukrászdát vezet a lányával, Sacival. Bár a cukrászda láthatóan már nem vonz akkora tömeget, mint régen, Gyuri bácsi láthatóan mégis nagy tiszteletnek örvend. Egyrészt a nyájas, mindig vidám személyisége formált belőle ikonikus alakot, másrészt pedig a hivatása. Hiszen köztudott, hogy az étel, különösen a torta mindig is fontos szerepet játszott a születésnapok, évfordulók, családi események főfogásaként, az ízélmény pedig bizonyítottan sokkal erősebben előhoz egy-egy emléket, mint bármi más. Így tehát a készítő, Gyuri bácsi is valahogy része lett mindennek. A színpadon ábrázolt karaktere is hiteles, méltán tükrözi a szereplő egyéniségének szebb és sötétebb oldalát is. Minderről onnan szerzünk tudomást, hogy vásárló érkezik a boltba, egy tehetősnek tűnő nagymama és unokája (Varsányi Szabolcs és Göllner Boróka), aki mindenképpen szeretne találkozni Gyuri bácsival.

Az előadás elején azonban nem Gyuri bácsit ismerhetjük meg először személyesen, hanem lánya, Saci (D. Albu Annamária) lép színre, akiről már

a megjelenése előtt kiderül az éppen várakozó megrendelőktől, hogy a köz-tudatban úgy tartják, nem a legkellemesebb társasági személy.

A színpadon a karakter megjelenése viszont zűrzavart keltett bennem. Saci inkább szomorúnak tűnt, mintsem kellemetlennek vagy otrombának, de a ráadott jelmez, amely térdig lógó mellekkel és hatalmas tomporral ábrázolta, illetve a folyamatos kiabálása inkább erőltetetten komikusnak hatott, mintsem hihetőnek. Ezt a fajta komikumot nem éreztem hitelesnek, és nem is tudtam nevetni rajta, ami zűrzavart okozott számomra a darab hangvételével kapcsolatban is. Főként azért, mert az előadás hol groteszk volt, hol pedig lélektani-realistának mutatkozott, és nem éreztem semerre billenni a mérleget.

Szóval hamar kiderül, hogy Saci nem csupán egy kellemetlen nő, hanem egyfajta örökös áldozata az apja által teremtett cukormáz világának. Gyerekkorában elveszítette édesanyját, férje, Feri (Szakács László) alkoholista, és mostanra már nem élnek együtt, Csabi (Pignitzky Gellért), a fia pedig egyre ritkábban látogatja, és a telefonbeszélgetésük alatt is inkább az apjáról érdeklődik.

Gyuri bácsi ugyanakkor a szöges ellentéte. Kifogástalan megjelenése, finom modora egyből megkapónak hat, viszont nem sok kell, hogy kiderüljön, mindeközben a narcisztikus személyiség tökéletes példája. Folyamatosan próbálja manipulálni a már ötvenes éveit taposó lányát – egyszerre alázza és dicséri, mindaddig, amíg teljesen összeroskad, és apja alá temetkezik az asszony. Saciban talán a legerősebb érzelem a düh és az önutálat, az édesapja pedig folyamatosan cukorral próbálja ezt ellensúlyozni. Mindez pedig többször is kényszerevésbe torkollik. Az első ilyen jelenet talán még komikusnak tűnhet, viszont a második már inkább szomorúnak hat, a néző pedig, mivel-tábol fakadóan, kénytelen ezt végignézni és befogadni.

Saci élete egyfajta perverz és önpusztító ördögi körben forog egyébként, amihez hozzájárulnak a Banga testvérek is (Kónya-Ütő Bence és Nagy-Kopeczky Kristóf). Ők Saci életébe úgy lépnek be, hogy a nő ezzel is aláhúzza saját sorsát, mintha már nem lenne képes a magasabb szintű emberi kapcsolatokra, és csak a legalja, a mocskok juthatna neki táplálékul.

Az előadás alatt és után is az foglalkoztatott leginkább, hogy miféle helye és szerepe lehet a mai színházban a groteszknek. Hogy kell-e humort csempészni egyáltalán az ilyen helyzetekbe, és ha igen, akkor azt hogyan kell megtenni. Érdekes példája volt ennek egyébként a Saci férjének karaktere, Feri. Az előadás nagy részében egy lófejjel jelenik meg a színpadon, ott randalírozik egy motoron, viszont az a jelenet, amikor egy drámai ponton

leveszi ezt a maszkot, tökéletesen értelmet nyer ez a művészi választás, érteni vélem a karakter drámáját, és ehhez a jelmez és megjelenés is nagymértékben hozzásegít. Nem kellett sokat beszélnie, vagy nagyon realiztikusan megnyilvánuljon ahhoz, hogy megértsem egy élet tragédiáját, így tehát ezen a ponton bizonyosodott be számomra, hogy meg lehet találni azt az egyensúlyt, ahol az elemelt művészi eszköztár is tökéletes egyensúly tud teremteni egy nagyon is élő karakter megformálásában.

Összességében úgy vélem, egy ilyen történet esetében rendkívül fontos, hogy az alkotók komolyan vegyék a témát, és soha ne engedjék, hogy a művészeti elképzelések a történet rovására menjenek. A huszonegyedik századi néző már érzékenyebb lehet az apró emberi drámákra, és talán már nem is tud nevetni bármilyen helyzeten, még akkor sem, ha rá van aggatva a tragikomikus címke. Nem tudok nevetni egy anyán, akit a gyermeke elhagyott, és akinek egyetlen vágya, hogy újra lássa, és főzzön neki egy finom ételt. Ugyanígy, nem igazán lehet viccesnek találni azt sem, ha valaki a fájdalmát étellel próbálja elnyomni. Ugyanakkor ezek az előadások fontosak, mert rávilágítanak arra, hogy egy emberi élet során hány rossz döntést hozunk a kétségbeesés vagy tehetetlenség miatt, és mi történik, ha egy narcisztikus személy hatása alatt éljük le az életünket. Az önismeret korában mindenképp olyan kérdések ezek, amelyekről beszélni kell, színházon belül is.

Kovács Dominik–Kovács Viktor: *Jégtorta*. Szereposztás: Sarolta, anya: D. Albu Annamária; Gyuri bácsi: Pálffy Tibor; Csabi: Pignitzky Gellért; Kakas / Lapocka / Ló / Feri: Szakács László; Bangamarci: Kónya-Útő Bence; Bangaöcsi: Nagy-Kopeczky Kristóf; Nagymama: Varsányi Szabolcs; Unoka: Göllner Boróka; A Rádió hangja: Mátray László. Rendező: Szilvay Máté. Díslettervező: Theodor Cristian Niculae. Jelmeztervező: Huszár Kató. Dramaturg: Kovács Dominik–Kovács Viktor. Zene: Kónya-Útő Bence. Ügyelő: Veres Bartha Edit. Súlyó: Dobra Mária Magdolna. Megtekintés időpontja: 2025. február 24.